

דעות גלובס

www.globes.co.il

דעות • טורים • פרשנויות

חופשת החגים

אביב לביא

ספטמבר השחור

זה לא עומד להיות עוד טור רצוף בתיאורים מסמרי שיער של ילדים מזוגגי מבט והלומי מסך שמסתובבים בבית באפס מעשה והופכים את חגיגת החירות שלהם לסיוט של ההורים. אין לי (כמעט) טענות לצאצאים הפרטיים שלי: בדרך-כלל הם יודעים לנצל היטב את הזמן הפנוי שמערכת החינוך מספקת להם בכמויות מסחריות. יש להם חברים, ספריים, תחביבים ועיסוקים, ותורה לאל יש להם גם סבא וסבתא. ובכל זאת, אפילו הם, הילדים, מסכימים: החופש הגדול שאליהם שוגרו זמן קצר אחרי שחזור מהחופש הענק של יולי-אוגוסט, הוא הרבה יותר מדי. כבר שבוע אני מנסה לפענח על מה, לעזאזל, חשבו במשרד החינוך כשתכננו את הלוח של שנת הלימודים הנוכחית. 22 ימי לימודים אחרי שחזור מחופשה של חודשיים, נשלחו תלמידי ישראל לפגרה נוספת של 15 יום, שבמהלכם נמתח גשר שמחבר באלגנטיות של פיל בין יום הכיפורים לסוכות ולשמחת תורה. זו השנה שבה "אחרי החגים" נשלח לפח הזבל של ההיסטוריה. מעתה אימרו "אחרי החג", כי חגי תשרי הפכו לעיסה גדולה אחת שלא ניתן להפריד בין חלקיה. החופשה הזו רעה לילדים, מפני שאת תהליך ההסתגלות הלא פשוט שנדרש מהם בתחילת שנת הלימודים, הם נאלצים עתה לעבור פעמיים. זה רלבנטי במיוחד למאות אלפי תלמידים שהצטרפו השנה למסגרות חדשות וכן לילדי כיתה א', כמו בתי. שלושה שבועות של התרגלות ממוססת למורים, לחברות, לכללים ולמסדרונות החדשים, הפכו אצלה כעת לזיכרון רחוק שאחרי החופשה יהיה צורך להחיותו מחדש. כמאמר השיר: השנה מתחילה באמצע ספטמבר, ושוב באמצע אוקטובר.

קטטרופה פיננסית

הקטיעה הזו רעה גם למורים, ורבים מהם לא מסתירים את זה. כיתות שהתחילו לעלות על המסלול יירדו ממנו במהלך ההיעדרות הארוכה; הרגלים, נהלים, אווירה של לימודים – את הכול יצטרכו להתניע מאפס ביום שאחרי. וכמוכן, ההורים, שמוצאים את עצמם מבולבלים מול המסר הכפול שמשרד אליהם המשק: מצד אחד, עבודה,

אובמה ונתניהו. את הקו האדום ניתן יהיה להעריך רק בעוד כחצי שנה-שנה (צילום: רויטרס)

סוגיית איראן: הקו האדום ויחסי ישראל-ארה"ב

/ פרופ' איתן גלבוש

מפלט המתח ירד

ירד כי עכשיו אובמה יכול להיות יותר בטוח שישראל לא תתקוף באיראן לפני הבחירות, תקיפה שהייתה עלולה לחבל בסיכויי להיבחר לנשיא. קו אדום הוא כמו תיל ממעיד. הכדור מועבר לצד השני. אם יחצה את הקו, הוא צפוי להיענש. שילוב של קו אדום ומועד אחרון (Redline and Deadline) קובע את נקודת החזיה ומועדה המשוער. ארה"ב וישראל חלוקות בדעתן על הצבת קו אדום, אבל מסכימות על לוח-זמנים. בעבר, ארה"ב הציבה קווים אדומים. אבל כמעצמת-על, היא קובעת מתי ואיזה סוג של קו להציב, ולא מוכנה שישראל תגיד לה מה לעשות. איראן עלולה להגיע לסף הפצצה באביב-קיץ 2013. עד אז, אפילו לשיטת אובמה, אם הדיפלומטיה והסנקציות לא יעצרו אותה, יצטרכו לשקול אמצעים קיצוניים יותר לרבות שימוש בכוח.

מחנק כלכלי ופיננסי בטהרן

הצבת קו אדום יכולה להצליח רק אם הצד המאיים פועל באורח רציונלי ויחשוב שהנזק שייגרם מהמשך פיתוח הפצצה וחציית הקו יהיה גדול משמעותית מכל תועלת שהיא עשויה להניב. אובמה אומר שהסנקציות הכלכליות עובדות. בארץ הדעות חלוקות: נתניהו אומר שהן לא, וליברמן אומר שכן. לכאורה, צניחת הריאל האיראני אתמול (שני), מעידה שהסנקציות עובדות. להערכת תומכיהן הן עשויות הן לעצור את הפצצה ולייתר את המתקפה, והן גם להפיל את משטר האייתוללות. הבעיה היא, שהסנקציות אמורות לפעול בשני שלבים: הראשון מכוון לגרום למחנק כלכלי ופיננסי בטהרן, והשני להניב שינוי במדיניות הגרעינית. אובמה וליברמן התייחסו לשלב הראשון, שהושג; נתניהו לשלב השני, שטרם הושג.

את הקו האדום ניתן יהיה להעריך רק בעוד כחצי שנה-שנה. אם הוא ידרבן את המערב להחמיר את הסנקציות נגד איראן (איסור סחר גורף), לבודד אותה מדינית (ניתוק יחסים כדוגמת קנדה), לנקוט עמדות תקיפות כמו"מ ולהפגין נכונות לשימוש בכוח באופן שכל אלה יביאו את האייתוללות למסקנה שהשגת הפצצה תסכן את משטרם ולכן עדיף להם לעצור, הוא ייחשב למוצלח ולפורץ-דרך. התוצאה תהיה הפוכה אם הקו יביא להאצת התוכנית הגרעינית ואם איראן תחצה אותו בלי תגובה.

הכותב הוא מומחה לארה"ב, ראש ביה"ס לתקשורת וחוקר בכיר במרכז בס"א למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת בריאן

אחרי שהתפור האבק שהעלתה פצצת הקרטון המאוררת של ראש ממשלת ישראל בנימין נתניהו, אפשר להעריך טוב יותר את התגובות שהיא עוררה ואת הנסיבות שבהן הנאום באו"ם יוכל להיחשב לנקודת מפנה במערכת העצירת הפצצה האיראנית. נתניהו רצה שארה"ב תציב קו אדום לאיראן. נשיא ארה"ב, ברק אובמה רמז שאין זו מדיניות נכונה, וכמועמד לנשיאות הוא מנוע מלהציג עמדה שתחייב את ארה"ב רק בעוד כשנה, ושנתניהו עצמו טרם הציג קו כזה. אז נתניהו הציג את הקו האדום שלו.

כמעצמת-על, ארה"ב קובעת מתי ואיזה סוג של קו להציב, ולא מוכנה שישראל תגיד לה מה לעשות. עכשיו אובמה יכול להיות יותר בטוח שישראל לא תתקוף באיראן לפני הבחירות, תקיפה שהייתה עלולה לחבל בסיכויי להיבחר לנשיא

קשה לשפוט את התגובות בארץ ובעולם לנאום נתניהו מפני שרובן התפלגו לפי ההתייחסויות לנתניהו ולמדיניותו. מי שקורם נמנה עם אוהדי מדיניותו, שיבח אותו; ומי שנמנה עם מבקריו, תקף את נאומו. התגובות נעו החל מקביעה שהצבת הקו האדום תיכשל ותדרבן את איראן להאיץ את המירוץ לפצצה (עמדת אובמה); דרך חשש שהקו יעבוד, אבל יגרום למלחמה אזורית (עמדת אירופה); וגמור בלעג לתוכן דברי נתניהו, לאופן הצגת עמדתו ולאוויר שבו השתמש, כמו היה "מורה למדעים לכיתת מפגרים". אחרי הנאום באו"ם נתניהו שוחח טלפונית עם אובמה ונמסר שהשיחה הייתה טובה ושפחת מפלס המתח בין שתי המדינות. נאמר גם ששני הצדדים מסכימים, שיש למנוע מאיראן נשק גרעיני. הצהרה, שאין בה דבר חדש. אבל ייתכן שמפלס המתח

כולנו נדרשים למחויבות אינסופית, לשעות שלא נגמרות, להשתתפות במרוץ ההישרדות הישראלי המוכר, רק שדי קשה להשתתף במרוץ הזה כשבבית מתחוללת אורגנית חופשה של ילדים שתובעים קצת תשומת-לב והרבה אוכל. תגידו: בסך-הכול החידוש השנה מתבטא בגשר של יומיים. רק שהיומיים האלה הם הקש ששבר את גבו השחוח של הגמל. היומיים הללו הם המינימום שהיה גורם לילדים לזכור שהם עדיין לומדים בבית-הספר, ומה הם אמורים לעשות שם. המינימום שהיה מסייע למורים לשמר את הניצוץ, מאפשר להורים לנשום קצת, ולהורים הרבים שהם עובדי קבלן – לייצר מעט פרנסה ולרכך את הקטסטרופה הפיננסית של חודש החגים. כי עבור מי שעובדים בקבלנות (כולל כמה אלפי מורים) – "ספטמבר השחור" הוא כבר מזמן לא רק שם של ארגון טרור.